Historisch Nieuwsblad
Begrijp het heden, begin bij het verleden

Nr 8, 2021

door Dorien Voskuil, freelance journalist

4 vragen aan Steffie van den Oord

Historicus en schrijfster Steffie van den Oord is dol op stokoude verhalen. Deze maand verscheen *Nieuwe eeuwelingen*, een vervolg op *Eeuwelingen* uit 2002. Beide bundels bevatten interviews met honderdplussers. Twintig jaar geleden telde Nederland circa 1100 honderdplussers, nu rond de 2500. Van den Oord interviewde mensen uit heel Nederland, uit alle lagen van de bevolking: een molenaar, een non, een boerin en een baron. Ze is geïnteresseerd in hun persoonlijke geschiedenissen. 'Sommige hebben een fenomenaal, bijna fotografisch geheugen.'

1. **Wat maakt deze generatie eeuwelingen zo bijzonder?**
'Op het ogenblik leven wij in het historisch besef dat we corona hebben meegemaakt. Die eeuwelingen hebben dat ook: ze hebben de crisisjaren doorstaan, de Tweede Wereldoorlog en de wederopbouw. Wat ik wil laten zien is dat de moderne maatschappij en alles wat wij vergaard hebben eigenlijk nog maar heel recent zijn.'

2. **Welk verhaal maakte de meeste indruk op u?**
'Dat van Mina Beltman-Hargeerds, een boerin uit Twente. Ze nam in de Hongerwinter een broodmager kind uit de stad in huis dat niet genoeg te eten had. Dat meisje zei: "Ik heet Gerrie, ik moet om acht uur naar bed, en hier is de sleutel van mijn koffertje." Moet je nagaan hoe kwetsbaar dat was, zo'n kind was overgeleverd aan degene bij wie ze terechtkwam. Zij had het goed bij Mina; ze hielden altijd contact.
En de geschiedenis van Paul Moerman, die op de dag van de Duitse inval bij vliegveld Ypenburg vocht. De Nederlandse soldaten moesten dat vliegveld bestormen om het te heroveren. Hun

kogels zaten in kartonnen doosjes; alles werd nat, de kogels vielen in het gras, maar ze moesten door. Het is bijna knullig en daardoor heroïsch. Hij wist van tevoren al dat ze het niet allemaal zouden overleven. Dat menselijke verhaal maakte indruk op mij. Je bent er even bij.'

3. **Maar herinneringen kunnen toch vervormd raken?**
'Als mensen ouder worden krijgen ze steeds meer herinneringen, met name uit de jaren van hun jongvolwassenheid. Sommige eeuwelingen hebben een fenomenaal, bijna fotografisch geheugen. Dus ik geloof juist heel erg in het geheugen van honderdplussers, maar dan wel alleen over het eerste deel van hun leven.'

4. **Eén geïnterviewde vertelt dat hij korte tijd lid was van een fascistische groepering. Waarom was hij zo open over dit toch pijnlijke lidmaatschap?**

'Hij moest daar heel erg om lachen, eigenlijk. Het leuke van eeuwelingen is dat ze zo oud zijn dat ze denken: ik kan het allemaal wel vertellen, het maakt niet meer uit. Ze blikken terug op hun leven alsof het over iemand anders gaat. Als mensen boven een bepaalde leeftijd komen, worden ze heel openhartig.'

Steffie van den Oord

